

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336.6

Абдуллазаде Рамал

магістр

Київського національного університету технологій та дизайну

Абдуллазадэ Рамал

магістр

Киевского национального университета технологий и дизайна

Abdullazade Ramal

Master of the

Kyiv National University of Technologies and Design

**ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВА
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ
ПРЕДПРИЯТИЯ
ECONOMIC ESSENCE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE
ENTERPRISE**

***Анотація.** В статті проаналізовано різноманітність поглядів на економічну суть категорії «фінансові ресурси». Розкрито ознаки фінансових ресурсів, що дають змогу визначити економічну суть як об'єкта управління.*

***Ключові слова:** фінансові ресурси підприємства, фінансовий капітал підприємства, управління фінансовими ресурсами.*

***Аннотация.** В статье проанализировано разнообразие взглядов на экономическую сущность категории «финансовые ресурсы». Раскрыты признаки финансовых ресурсов, позволяющие определить экономическую сущность как объекта управления.*

Ключевые слова: *финансовые ресурсы предприятия, финансовый капитал предприятия, управление финансовыми ресурсами.*

Summary. *The article analyzes the diversity of views on the economic essence of the category of «financial resources». The features of financial resources are disclosed, which make it possible to determine the economic entity as an object of management.*

Key words: *financial resources of the enterprise, financial capital of the enterprise, management of financial resources.*

Постановка проблеми. Ефективне функціонування підприємств є передумовою економічного зростання країни. В свою чергу, ефективність роботи будь-якого підприємства залежить від забезпеченості їх фінансовими ресурсами, які є джерелом фінансування виробничо-господарської діяльності. Наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів та їх раціональне використання, зумовлюють стійке фінансове положення підприємства, його платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність. Тому одним з головних завдань підприємства є збільшення власних фінансових ресурсів і найбільш ефективно їх використання в цілях підвищення ефективності роботи підприємства.

Питання фінансового забезпечення та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів відносяться до найактуальніших для більшості підприємств.

Для ефективного управління фінансовими ресурсами на підприємстві необхідно правильно визначати сутність фінансових ресурсів. Тому, без теоретичного обґрунтування визначення сутності поняття «фінансові ресурси» як економічної категорії, не можливо, раціонально та ефективно їх використовувати для забезпечення сталого процесу виробництва і розширення виробничих фондів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи фінансових ресурсів підприємств досліджено в працях таких учених, як Зятковський І.В. [1], Колчина Н.В. [2], Марченко А.І. [3], Нечипоренко А.В., Рибалкіна А.О. [4], Опарін В.М. [5], Петленко Ю.В. [6], Поддєрьогін А.М. [7], Рибалко Н. О. [8], Романенко О.Р. [9], Філімоненков О.С. [10] та ін.. Проте єдиного визначення фінансових ресурсів підприємств нема, що актуалізує питання наукового обґрунтування їх сутності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз підходів щодо трактування економічного змісту фінансових ресурсів підприємства, обґрунтування поняття «фінансові ресурси».

Виклад основного матеріалу. В умовах ринкової економіки вкрай важливим є ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства. Це пов'язано з тим, що в ринковій конкурентній боротьбі виграє те підприємство, яке має достатньо фінансових ресурсів і може ефективно їх використати.

Сутність фінансових ресурсів є предметом уваги багатьох науковців. У дослідженнях, що стосуються сутності фінансових ресурсів підприємства, відзначається неоднозначність, а іноді і суперечність трактувань цього поняття. На даний час немає єдиного погляду на визначення фінансових ресурсів, що призводить до проблем в практичній діяльності.

Управління фінансовими ресурсами підприємства ускладнюється великою кількістю підходів до економічної категорії «фінансові ресурси», які часто несуть у собі зовсім різний зміст. Проведений нами аналіз літературних джерел дозволяє виділити різні трактування цього поняття. У табл. 1 нами наведено деякі трактування поняття «фінансові ресурси».

Погляди на сутність поняття «фінансові ресурси»

А. В. Нечипоренко, А. О. Рибалкіна	Фінансові ресурси – сукупність усіх грошових коштів, які має підприємство на певну дату через провадження своєї основної, фінансової та інвестиційної діяльності [4].
О. С. Філімоненков	Фінансові ресурси – сукупність власного, позиченого та залученого грошового капіталу, який використовується підприємством для формування своїх активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу та прибутку [10].
В.М. Опарін	Фінансові ресурси – сума коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства, які характеризують фінансовий потенціал, тобто можливості підприємства у проведенні витрат з метою отримання доходу [5].
А.М. Поддєрьогін	Фінансові ресурси – грошові засоби, що є в розпорядженні підприємства. До них належать грошові фонди та частина грошових коштів, які використовуються у нефондовій формі [7].
Н.О. Рибалко	Фінансові ресурси – сукупність активів підприємства, сформованих із зовнішніх та внутрішніх джерел, що знаходяться в розпорядженні підприємства на правах власності або тимчасового володіння і які використовуються для погашення фінансових зобов'язань та забезпечення безперервності функціонування підприємства [8].
О.Р. Романенко	Фінансові ресурси – акумульовані підприємством грошові кошти з різних джерел, які надходять у господарський обіг і призначені для покриття його потреб [9].
А.І. Марченко	Фінансові ресурси – фінансова категорія, яка виражає фінансові відносини, пов'язані з рухом частини грошових коштів суб'єктів господарювання, що перебувають в їх розпорядженні і спрямовуються на виробничий і соціальний розвиток, матеріальне заохочення [3].
Н.В. Колчина	Фінансові ресурси – сукупність власних грошових доходів і надходжень із зовні (залучені і позикові кошти), призначених для виконання фінансових зобов'язань підприємства, фінансування поточних витрат і витрат, пов'язаних з розширенням виробництва [2].
І.В. Зятковський	Фінансові ресурси – це грошові фонди цільового призначення, сформовані у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, створеного на підприємстві, якими воно володіє і розпоряджається на правах власності або повного господарського відання, а також використовує на статутні потреби [1].
Ю.В. Петленко	Фінансові ресурси – це грошові кошти, які залучені в господарський обіг підприємства з різних джерел, сформованих під впливом організаційно-правових форм господарювання, призначених для покриття його власних потреб [6].

Джерело: складено автором на основі узагальнення наукових літературних джерел [1-10]

На нашу думку, можна виділити три основні існуючі сьогодні підходи до визначення фінансових ресурсів підприємства: 1) фінансові ресурси - це грошові доходи та надходження; 2) фінансові ресурси - це сукупність коштів; 3) фінансові ресурси - це сукупність фінансових фондів.

Кожне підприємство саме визначає які фінансові ресурси йому використовувати. Склад фінансових ресурсів, їх об'єми залежать безпосередньо від виду і розміру підприємства, роду його діяльності, обсягу виробництва. Чим більше обсягу виробництва і вище ефективність роботи підприємства, тим більше величини власних фінансових ресурсів, і навпаки.

Ефективність роботи будь-якого підприємства залежить від повної і своєчасної мобілізації фінансових ресурсів і правильного їх використання для забезпечення стабільного процесу виробництва і розширення виробничих фондів

Фінансові ресурси мають багатоаспектну економічну суть. Їх важливою відмінністю від трудових, матеріальних та природних ресурсів є строго відособлена форма – грошова. Щоб зрозуміти сутність фінансових ресурсів підприємства, слід виділити основні ознаки цього поняття:

- Фінансові ресурси виражаються в грошовій формі.
- У фінансових ресурсів є склад, в який входять грошові доходи і накопичення.
- Максимізація фінансових ресурсів.
- Можливість мобілізації.

Фінансові ресурси як економічна категорія виявляють свою сутність через функції. Насправді, фінансові ресурси виконують: розподільну функцію, що полягає у формуванні та використанні всіх грошових доходів та фондів, які є на підприємстві з метою виконання грошових зобов'язань перед персоналом, бюджетом, контрагентами та кредиторами; контрольну

функцію, тобто відстеження фінансового стану та перевірку ефективності діяльності; обслуговуючу функцію - забезпечення збалансованості вартісного вираження матеріальних та трудових засобів та фінансових ресурсів на всіх стадіях кругообігу капіталу в процесі простого та розширеного відтворення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, підбиваючи підсумок усьому вищесказаному, зазначимо, що фінансові ресурси підприємств – це складна економічна категорія. У фінансовій літературі немає конкретного визначення сутності фінансових ресурсів підприємств.

Фінансові ресурси підприємств на нашу думку, це самостійна категорія, яка являє собою грошові кошти та їх еквіваленти, що є у розпорядженні у кожний певний час і постійно змінюються у процесі формування та використання.

Фінансові ресурси підприємства ототожнювали або з фондами коштів, або з грошовими доходами та надходженнями. На наш погляд, фонди коштів можуть і не утворюватися на підприємстві, а доходи та надходження не обов'язково мають грошову форму. Сучасні економічні умови вимагають, як нам здається, чіткості та ясності визначення фінансових ресурсів, універсального для будь-якої економічної системи.

Література

1. Зятковський І.В. Фінанси підприємств : навч. посібник / І.В. Зятковський – 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Кондор, 2003. 364 с.
2. Колчина Н.В. Финансы предприятий: Учеб. для вузов / Н.В. Колчина, Г.Б. Поляк, Л.П. Павлова и др.; Под ред. проф. Н.В. Колчиной. 2-е изд. перераб. и доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. 447 с.
3. Марченко А. Формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання в умовах трансформації економіки України:

- автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 "Фінанси, грошовий обіг і кредит". К., 2018. 18 с. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/files/drr/390/27243.rtf>
4. Нечипоренко А.В., Рибалкіна А.О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 11. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.85. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8361>
 5. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посіб. 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2005. 240 с.
 6. Петленко Ю.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посібник / Ю.В. Петленко. К. : Кондор, 2007. 298 с.
 7. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник/кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 7-ме вид. К.: Вид-во КНЕУ, 2008. 552 с.
 8. Рибалко Н. О. Фінансові ресурси підприємств: грошові кошти чи щось більше? Інвестиції: практика та досвід. 2009. № 14. С. 28–31.
 9. Романенко О.Р. Фінанси : підручник / О.Р. Романенко. К. : Центр навчальної літератури, 2003. 312 с.
 10. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 400 с.

References

1. Zjatkovskij I.V. Finansy pidpryjemstv : navch. posibnyk / I.V. Zjatkovskij – 2-ghe vyd., pererob. i dop. K. : Kondor, 2003. 364 s.
2. Kolchyna N.V. Fynansy predpryjatyj: Ucheb. dlja vuzov / N.V. Kolchyna, Gh.B. Poljak, L.P. Pavlova y dr.; Pod red. prof. N.V. Kolchynoj. 2-e yzd. pererab. y dop. M.: JuNYTY-DANA, 2001. 447 s.
3. Marchenko A. Formuvannja ta vykorystannja finansovykh resursiv subjektiv ghospodarjuvannja v umovakh transformaciji ekonomiky

- Ukrajiny: avtoref. dys. na zdobuttja nauk. stupenja kand. ekon. nauk: spec. 08.04.01 "Finansy, ghroshovyj obigh i kredyt". K., 2018. 18 s. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/files/drr/390/27243.rtf>
4. Nechyporenko A.V., Rybalkina A.O. Teoretychni aspekty formuvannja ta vykorystannja finansovykh resursiv pidpryjemstva. Efektyvna ekonomika. 2020. # 11. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.85. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>
 5. Oparin V.M. Finansy (zagaljna teorija): navch. posib. 2-ghe vyd. K.: KNEU, 2005. 240 s.
 6. Petlenko Ju.V. Finansovyj menedzhment [Tekst] : navch. posibnyk / Ju.V. Petlenko. K. : Kondor, 2007. 298 s.
 7. Poddjerjoghin A.M. Finansy pidpryjemstv: pidruchnyk/ker. kol. avt. i nauk. red. prof. A.M. Poddjerjoghin. 7-me vyd. K.: Vyd-vo KNEU, 2008. 552 s.
 8. Rybalko N. O. Finansovi resursy pidpryjemstv: ghroshovi koshty chy shhosj biljshe? Investyciji: praktyka ta dosvid. 2009. # 14. S. 28–31.
 9. Romanenko O.R. Finansy : pidruchnyk / O.R. Romanenko. K. : Centr navchaljnoji literatury, 2003. 312 s.
 10. Filimonenkov O.S. Finansy pidpryjemstv: navchaljnyj posibnyk. K.: Kondor, 2005. 400 s.